

Akademia Oli

Katalog wypraw / dwa warianty wieku

Prywatność i dane

O6

10 kursów / 80 lekcji

Dwa warianty: 8-9 i 10-13 lat

Jedna lekcja = 45 minut

Jak wybrać i poprowadzić wyprawę

O6

Zakres bez przeciążenia

60 kursów w 6 obszarach; każdy ma 8 lekcji po 45 minut. Wybierz jeden cel i tempo pasujące do dziecka. Katalog jest menu możliwości.

Dwa sposoby uczenia

8-9 lat: konkretne karty, wybór, rysunek i rozmowa. 10-13 lat: porównanie, dowód, inny wariant i brakująca informacja.

Od przykładu do samodzielności

Wyjaśnij zasadę i pokaż przykład. Udostępnij karty. Daj spróbować z pomocą, a potem w nowej sytuacji. Wróćcie do niezrozumiałego szczegółu.

Angielski w kontekście

Zwrot ma polskie objaśnienie i pasuje do kart. Jest opcjonalny przy sprawdzaniu głównej umiejętności. Wróćcie do niego na następnej lekcji.

Plan 45 minut jest orientacyjny. Materiały służą wspólnej pracy z rodzicem lub prowadzącym. Dobierz tempo do dziecka i obserwuj jego samodzielną próbę.

Mapa wyprawy: Co jest daną osobową?

O6-K1

Na początek

Wystarczy odczytać proste fikcyjne karty. Nie wpisujemy własnych danych ani danych kolegów.

Co będzie nową umiejętnością?

Dziecko rozpoznaje dane osoby i ryzyko łączenia wskazówek; wybiera mniejszy zakres ujawnienia.

Finał wyprawy

Atlas danych fikcyjnej osoby z oznaczeniem identyfikacji i sposobów ograniczania ujawnienia.

Do każdej lekcji są karty dziecka i wskazówki dla rodzica: gotowy przykład, własna próba i nowa sytuacja. Można czytać wspólnie i odpowiadać ustnie.

Osiem przystanków: Co jest daną osobową?

O6-K1

1. O człowieku czy o rzeczy?

Dane mogą opisywać osobę lub pomagać ją rozpoznać.

Angielski 8-9: Name, photo, address. / 10-13: Personal data can describe or identify a person.

Temat programu: Informacje o osobie

2. Jeden znak, jedna karta

Niektóre oznaczenia wskazują jedną osobę w danym zbiorze.

Angielski 8-9: Who is it? / 10-13: A unique identifier can point to one person.

Temat programu: Identyfikacja bezpośrednia

3. Trzy wskazówki razem

Kilka zwykłych szczegółów może razem ujawnić osobę.

Angielski 8-9: Put clues together. / 10-13: Separate details can identify someone when combined.

Temat programu: Identyfikacja przez połączenie

Prywatność i dane

O6-K1

4. Nie każde pytanie jest potrzebne

Informacji o zdrowiu i prywatnych sprawach nie zbieramy z ciekawości.

Angielski 8-9: This is private. / 10-13: Sensitive information needs particular care and a clear purpose.

Temat programu: Dane wymagające szczególnej ostrożności

5. Mała grupa może zdradzić osobę

Wynik grupowy nie zawsze ukrywa osobę, zwłaszcza w małym zbiorze.

Angielski 8-9: Count the group. / 10-13: Group results may still reveal someone in a small group.

Temat programu: O osobie i o grupie

Prywatność i dane

O6-K1

6. Pseudonim to nie peleryna

Zastąpienie imienia pseudonimem nie usuwa pozostałych wskazówek.

Angielski 8-9: Use a nickname. / 10-13: A pseudonym does not automatically make data anonymous.

Pomoc do ćwiczenia: ilustracje i kadry do porównania (w karcie dziecka).

Temat programu: Pseudonim i anonimowość

7. Po co i dla kogo?

Udostępniaj tylko dane potrzebne danemu odbiorcy do konkretnego celu.

Angielski 8-9: Share only what is needed. / 10-13: The purpose and audience determine which details are necessary.

Temat programu: Dobór danych do sytuacji

Prywatność i dane

O6-K1

8. Atlas bez nadmiaru

Atlas powinien pokazywać, co identyfikuje samo, a co dopiero w połączeniu.

Angielski 8-9: Protect personal details. / 10-13: Explain how these details could identify a person.

Temat programu: Atlas danych i identyfikacji

Mapa wyprawy: Ustawienia prywatności i uprawnienia

O6-K2

Na początek

Używamy papierowej aplikacji. Nie trzeba zmieniać ustawień prawdziwych kont ani urządzeń.

Co będzie nową umiejętnością?

Dziecko dobiera odbiorców, zakres i czas uprawnień oraz planuje ich ponowny przegląd.

Finał wyprawy

Konfiguracja papierowej makiety aplikacji z uzasadnieniem każdej zgody i odbiorcy.

Do każdej lekcji są karty dziecka i wskazówki dla rodzica: gotowy przykład, własna próba i nowa sytuacja. Można czytać wspólnie i odpowiadać ustnie.

Osiem przystanków: Ustawienia prywatności i uprawnienia

O6-K2

1. Kto zobaczy plakat?

Ustawienie widoczności określa planowany krąg odbiorców.

Angielski 8-9: Who can see this? / 10-13: Visibility settings determine the intended audience for a post.

Temat programu: Kto może zobaczyć

2. Czy dostęp pasuje do funkcji?

Prośbę o uprawnienie łącz z wykonywaną funkcją.

Angielski 8-9: Camera, microphone, contacts. / 10-13: Does this permission match the feature I want to use?

Pomoc do ćwiczenia: papierowa makieta ekranu lub formularza (w karcie dziecka).

Temat programu: Aplikacja prosi o dostęp

Prywatność i dane

O6-K2

3. Tylko tyle i tak długo

Wybieraj najmniejszy zakres i czas wystarczający do zadania.

Angielski 8-9: Only this time. / 10-13: Choose the smallest scope and shortest useful duration.

Pomoc do ćwiczenia: papierowa makieta ekranu lub formularza (w karcie dziecka).

Temat programu: Zakres i czas dostępu

4. Sprawdź zaznaczenia

Ustawienie domyślne jest wyborem aplikacji, nie twoją świadomą decyzją.

Angielski 8-9: Check the settings. / 10-13: A default setting may share more than I intend.

Pomoc do ćwiczenia: papierowa makieta ekranu lub formularza (w karcie dziecka).

Temat programu: Ustawienie domyślne nie jest decyzją

Prywatność i dane

O6-K2

5. Zakończ zbędny dostęp

Cofnięcie uprawnień ogranicza dalszy dostęp, lecz nie usuwa automatycznie dawnych danych.

Angielski 8-9: Turn access off. / 10-13: Revoking permission does not necessarily erase previously collected data.

Pomoc do ćwiczenia: papierowa makieta ekranu lub formularza (w karcie dziecka).

Temat programu: Cofanie niepotrzebnych uprawnień

6. Link też otwiera drzwi

Dostęp przez link może przejść dalej wraz z odnośnikiem.

Angielski 8-9: Share with this group. / 10-13: Anyone with a forwarded link may gain access.

Pomoc do ćwiczenia: papierowa makieta ekranu lub formularza (w karcie dziecka).

Temat programu: Link jako dostęp do pliku

Prywatność i dane

O6-K2

7. Projekt się zmienia

Zmiana uczestników lub zakończenie pracy jest sygnałem do przeglądu dostępu.

Angielski 8-9: Check again. / 10-13: Access should be reviewed when the situation changes.

Pomoc do ćwiczenia: papierowa makieta ekranu lub formularza (w karcie dziecka).

Temat programu: Zmiana sytuacji, zmiana ustawień

8. Uzasadnij każdą zgodę

Każde uprawnienie potrzebuje celu i momentu ponownego sprawdzenia.

Angielski 8-9: My privacy choices. / 10-13: Every permission should have a clear purpose and review point.

Pomoc do ćwiczenia: papierowa makieta ekranu lub formularza (w karcie dziecka).

Temat programu: Projekt konfiguracji prywatności

Mapa wyprawy: Lokalizacja, metadane i foto zdjęcia

O6-K3

Na początek

Przeglądamy tylko przygotowane fikcyjne zdjęcia opisane kartami i fikcyjne tabele metadanych.

Co będzie nową umiejętnością?

Dziecko wykrywa wskazówki miejsca w obrazie, podpisie i metadanych oraz wyjaśnia granice poprawek.

Finał wyprawy

Przegląd fikcyjnych zdjęć z opisem wskazówek lokalizacji i bezpieczną wersją publikacji.

Do każdej lekcji są karty dziecka i wskazówki dla rodzica: gotowy przykład, własna próba i nowa sytuacja. Można czytać wspólnie i odpowiadać ustnie.

Osiem przystanków: Lokalizacja, metadane i tło zdjęcia

O6-K3

1. Miejsce dokładne i ogólne

Cel może wymagać tylko ogólnego miejsca zamiast dokładnego położenia osoby.

Angielski 8-9: Where is it? / 10-13: Approximate location may be enough for this purpose.

Pomoc do ćwiczenia: ilustracje i kadry do porównania (w karcie dziecka).

Temat programu: Miejsce jako informacja

2. Sprawdź rogi obrazu

Tło i odbicia mogą ujawnić więcej niż główny temat.

Angielski 8-9: Check the background. / 10-13: Background details may reveal more than the main subject.

Pomoc do ćwiczenia: ilustracje i kadry do porównania (w karcie dziecka).

Temat programu: Tło zdradza miejsce

Prywatność i dane

O6-K3

3. Plik ma dodatkowe pola

Metadane opisują plik i mogą zawierać informacje niewidoczne na obrazie.

Angielski 8-9: Date and place. / 10-13: Metadata can contain information that is not visible in the image.

Pomoc do ćwiczenia: ilustracje i kadry do porównania (w karcie dziecka).

Temat programu: Informacje zapisane w pliku

4. Kilka wpisów tworzy rytm

Powtarzane miejsca i godziny mogą ujawniać rutynę.

Angielski 8-9: Don't show your routine. / 10-13: Repeated location updates can reveal a pattern of movement.

Pomoc do ćwiczenia: ilustracje i kadry do porównania (w karcie dziecka).

Temat programu: Publikacje tworzą wzorzec

Prywatność i dane

O6-K3

5. Poprawka musi działać

Po kadrowaniu lub zakryciu sprawdź końcowy plik i pozostałe wskazówki.

Angielski 8-9: Hide this detail. / 10-13: Check that the edited version no longer reveals the detail.

Pomoc do ćwiczenia: ilustracje i kadry do porównania (w karcie dziecka).

Temat programu: Kadrowanie i zasłanianie

6. Później nie znaczy bez śladów

Opóźnienie ogranicza ujawnienie miejsca teraz, ale nie usuwa innych wskazówek.

Angielski 8-9: Share it later. / 10-13: Delaying a post reduces real-time exposure but not all location clues.

Pomoc do ćwiczenia: ilustracje i kadry do porównania (w karcie dziecka).

Temat programu: Czas i odbiorcy publikacji

Prywatność i dane

O6-K3

7. Obraz, opis i pola

Przed publikacją sprawdź obraz, podpis oraz dodatkowe pola pliku.

Angielski 8-9: Picture, caption, details. / 10-13: Review the full package, including what a viewer could infer.

Pomoc do ćwiczenia: ilustracje i kadry do porównania (w karcie dziecka).

Temat programu: Przegląd kompletnego materiału

8. Galeria z mniejszą liczbą wskazówek

Po poprawkach sprawdź także to, co nadal można wywnioskować.

Angielski 8-9: Check before sharing. / 10-13: Explain which location clues you removed and which remain.

Pomoc do ćwiczenia: ilustracje i kadry do porównania (w karcie dziecka).

Temat programu: Bezpieczniejsza galeria

Mapa wyprawy: Zgoda, wizerunek i publikacja

O6-K4

Na początek

Pracujemy z fikcyjną galerią i wyborami postaci; nie prosimy o przysyłanie prawdziwych zdjęć.

Co będzie nową umiejętnością?

Dziecko pyta o konkretny materiał, cel i odbiorców oraz respektuje odmowę i zmianę decyzji.

Finał wyprawy

Karta decyzji o publikacji fikcyjnej galerii z zapisem zgód i granic udostępniania.

Do każdej lekcji są karty dziecka i wskazówki dla rodzica: gotowy przykład, własna próba i nowa sytuacja. Można czytać wspólnie i odpowiadać ustnie.

Powiązana wyprawa: O2-K4. Wspólną zasadę można przypomnieć zamiast uczyć jej od początku.

Osiem przystanków: Zgoda, wizerunek i publikacja

O6-K4

1. Zdjęcie to jedna decyzja, publikacja druga

Zgoda na wykonanie zdjęcia nie oznacza automatycznie zgody na jego publikację.

Angielski 8-9: May I share this? / 10-13: Taking a picture and publishing it are different decisions.

Temat programu: Zdjęcie także opisuje osobę

2. Zapytaj dokładnie

Jasna prośba określa materiał, cel i odbiorców bez nacisku.

Angielski 8-9: For our class only? / 10-13: Do you agree to this image being shared with this audience?

Temat programu: Zgoda na konkretny cel

3. Odmowa jest wystarczająca

Nie wymuszaj uzasadnienia odmowy; brak odpowiedzi nie jest zgodą.

Angielski 8-9: No is OK. / 10-13: Silence should not be treated as permission to publish.

Temat programu: Odmowa bez tłumaczenia

Prywatność i dane

O6-K4

4. Nowe miejsce publikacji

Zmiana celu lub odbiorców wymaga ponownego zapytania.

Angielski 8-9: Ask again. / 10-13: A new audience or purpose calls for a new decision.

Temat programu: Nowy odbiorca, nowa decyzja

5. Podpis też ujawnia

Zgoda na obraz nie obejmuje automatycznie dodatkowych danych w podpisie.

Angielski 8-9: Keep the caption simple. / 10-13: Permission for an image does not cover every extra detail.

Pomoc do ćwiczenia: ilustracje i kadry do porównania (w karcie dziecka).

Temat programu: Podpis i szczegóły towarzyszące

6. Gdy ktoś zmienia decyzję

Prośbę o zakończenie publikacji przyjmij bez sporu; sprawdź znane miejsca udostępnienia.

Angielski 8-9: Please remove it. / 10-13: I will stop sharing it, but existing copies may remain.

Temat programu: Zmiana decyzji po publikacji

Prywatność i dane

O6-K4

7. Galeria z wyborem udziału

Udział w projekcie nie powinien wymagać publikowania wizerunku.

Angielski 8-9: You can choose. / 10-13: Our publication plan gives everyone a meaningful choice.

Pomoc do ćwiczenia: ilustracje i kadry do porównania (w karcie dziecka).

Temat programu: Projekt galerii z wyborami

8. Karta przed publikacją

Przy niejasnej zgodzie wstrzymaj publikację i wyjaśnij plan.

Angielski 8-9: Ask before posting. / 10-13: Publication should wait until the purpose and permission are clear.

Temat programu: Karta decyzji o publikacji

Mapa wyprawy: Publiczne Wi-Fi i logowanie

O6-K5

Na początek

Symulujemy wizytę w bibliotece na papierze. Nie logujemy się do obcych sieci ani prawdziwych kont.

Co będzie nową umiejętnością?

Dziecko planuje prywatną pracę poza domem i kontroluje sesję, kopie oraz otoczenie.

Finał wyprawy

Plan prywatności fikcyjnej wizyty w bibliotece z listą kontroli przed i po pracy.

Do każdej lekcji są karty dziecka i wskazówki dla rodzica: gotowy przykład, własna próba i nowa sytuacja. Można czytać wspólnie i odpowiadać ustnie.

Powiązana wyprawa: O1-K8. Wspólną zasadę można przypomnieć zamiast uczyć jej od początku.

Osiem przystanków: Publiczne Wi-Fi i logowanie

O6-K5

1. Wspólny komputer pamięta

Na wspólnym urządzeniu mogą pozostać sesje, pliki i wydruki.

Angielski 8-9: Shared computer. / 10-13: A shared device can expose data beyond the current session.

Pomoc do ćwiczenia: papierowa makieta ekranu lub formularza (w karcie dziecka).

Temat programu: Dane poza własnym urządzeniem

2. Nazwa sieci to za mało

Znajoma nazwa sieci nie dowodzi, kto ją udostępnia.

Angielski 8-9: Ask which network. / 10-13: A familiar network name does not prove who operates it.

Pomoc do ćwiczenia: papierowa makieta ekranu lub formularza (w karcie dziecka).

Temat programu: Sieć i jej nazwa

Prywatność i dane

O6-K5

3. Po co sieci tyle danych?

Dostęp do sieci nie uzasadnia każdej prośby o dane.

Angielski 8-9: Why this information? / 10-13: Network access does not justify every request for personal details.

Pomoc do ćwiczenia: papierowa makieta ekranu lub formularza (w karcie dziecka).

Temat programu: Formularz dostępu do sieci

4. Ekran i rozmowa też ujawniają

Prywatność zależy także od widoczności ekranu i słyszalności rozmowy.

Angielski 8-9: Hide the screen. / 10-13: Privacy also depends on what nearby people can see and hear.

Temat programu: Ekran i otoczenie

Prywatność i dane

O6-K5

5. Wylogowanie to osobny krok

Zamknięcie okna nie zawsze kończy zalogowaną sesję.

Angielski 8-9: Log out. / 10-13: Closing a window does not always end a signed-in session.

Pomoc do ćwiczenia: papierowa makieta ekranu lub formularza (w karcie dziecka).

Temat programu: Sesja i zapisane dane

6. Nie zostaw kopii na krześle

Lokalny plik i wydruk wymagają osobnego sprawdzenia po pracy.

Angielski 8-9: Take your printout. / 10-13: Check for local copies and documents left at the workstation.

Pomoc do ćwiczenia: papierowa makieta ekranu lub formularza (w karcie dziecka).

Temat programu: Pobrane pliki i wydruki

Prywatność i dane

O6-K5

7. Prywatne okno nie ukrywa wszystkiego

Tryb prywatny ogranicza część lokalnych śladów, ale nie zapewnia niewidzialności.

Angielski 8-9: Private is not invisible. / 10-13: Private browsing does not make activity invisible to every party.

Temat programu: Ograniczenia trybu prywatnego

8. Lista przed wyjściem

Zakończenie pracy obejmuje sesję, kopie i otoczenie.

Angielski 8-9: Check before you leave. / 10-13: Review the session, local copies and physical surroundings.

Pomoc do ćwiczenia: papierowa makieta ekranu lub formularza (w karcie dziecka).

Temat programu: Plan pracy poza domem

Mapa wyprawy: Minimalizacja danych i plan prywatności

O6-K6

Na początek

Używamy fikcyjnego wydarzenia i fikcyjnych formularzy; dziecko nie zbiera danych innych osób.

Co będzie nową umiejętnością?

Dziecko projektuje oszczędny formularz, dobiera odbiorców danych i termin przeglądu.

Finał wyprawy

Projekt oszczędnego formularza i planu prywatności fikcyjnego wydarzenia szkolnego.

Do każdej lekcji są karty dziecka i wskazówki dla rodzica: gotowy przykład, własna próba i nowa sytuacja. Można czytać wspólnie i odpowiadać ustnie.

Osiem przystanków: Minimalizacja danych i plan prywatności

O6-K6

1. Najpierw ustal cel

Każde pytanie powinno pomagać wykonać określone zadanie.

Angielski 8-9: What do we need? / 10-13: Collect a detail only when it serves a clear purpose.

Temat programu: Cel przed pytaniem

2. Mniej szczegółów wystarczy

Mniej dokładna odpowiedź może wystarczyć do tego samego celu.

Angielski 8-9: Less is enough. / 10-13: A less detailed answer may meet the same need.

Temat programu: Potrzebne i tylko ciekawe

Prywatność i dane

O6-K6

3. Opcjonalne znaczy dobrowolne

Pole opcjonalne można pominąć bez zawstydzania i utraty udziału.

Angielski 8-9: This field is optional. / 10-13: Optional data should be requested without pressure to provide it.

Pomoc do ćwiczenia: papierowa makieta ekranu lub formularza (w karcie dziecka).

Temat programu: Dane opcjonalne i odmowa

4. Policz bez nazwisk

Jeśli zadanie potrzebuje liczby, nie zawsze potrzebuje rozpoznania osób.

Angielski 8-9: Count without names. / 10-13: Consider whether the task needs identification at all.

Temat programu: Alternatywa dla danych osoby

Prywatność i dane

O6-K6

5. Nie każdy potrzebuje całej listy

Każdy odbiorca powinien dostać tylko zakres potrzebny do swojej roli.

Angielski 8-9: Only the organiser. / 10-13: Each recipient should receive only the information they need.

Temat programu: Najmniejszy krąg odbiorców

6. Ustal moment przeglądu

Nie przechowuj wszystkiego bez końca; sprawdź potrzebę po zakończeniu celu.

Angielski 8-9: Keep it only as needed. / 10-13: Set a review point instead of keeping everything indefinitely.

Temat programu: Czas przechowywania

7. Nowa funkcja, nowy przegląd

Zmiana sposobu działania wymaga ponownej oceny celu, odbiorców i czasu.

Angielski 8-9: Purpose, people, time. / 10-13: A new feature requires reviewing the data plan.

Temat programu: Plan prywatności w praktyce

Prywatność i dane

O6-K6

8. Oszczędny formularz

Dobry projekt realizuje cel przy najmniejszej potrzebnej ilości danych.

Angielski 8-9: Ask for less. / 10-13: This design meets the purpose while collecting fewer personal details.

Temat programu: Formularz i plan wydarzenia

Mapa wyprawy: Konto, regulaminy i prawa użytkownika

O6-K7

Na początek

Czytamy fikcyjne zasady usługi. Dziecko nie zakłada konta, nie zawiera umowy i nie wysyła rzeczywistego żądania.

Co będzie nową umiejętnością?

Dziecko rozróżnia zasady i informacje o danych, wykrywa luki oraz przygotowuje pytanie do opiekuna lub usługi.

Finał wyprawy

Przewodnik czytania fikcyjnych zasad usługi oraz wzór prośby o informację o danych.

Do każdej lekcji są karty dziecka i wskazówki dla rodzica: gotowy przykład, własna próba i nowa sytuacja. Można czytać wspólnie i odpowiadać ustnie.

Osiem przystanków: Konto, regulaminy i prawa użytkownika

O6-K7

1. Czy konto jest potrzebne?

Konto może łączyć działania z profilem w czasie; nie każda funkcja go potrzebuje.

Angielski 8-9: Do I need an account? / 10-13: An account links activity to a profile over time.

Temat programu: Po co usłudze konto

2. Dwa rodzaje informacji

Zasady usługi i opis użycia danych odpowiadają na różne pytania.

Angielski 8-9: Rules and privacy. / 10-13: Service rules and privacy information answer different questions.

Temat programu: Regulamin i informacje o danych

3. Dlaczego, kto i jak długo?

Informacja o danych powinna pozwalać zrozumieć cel, odbiorców i czas.

Angielski 8-9: Why, who, how long? / 10-13: I need to understand the purpose, recipients and retention period.

Temat programu: Cel, odbiorca i czas

Prywatność i dane

O6-K7

4. Różne cele, różne wybory

Różne cele użycia danych trzeba wyjaśnić przed decyzją.

Angielski 8-9: Read and ask. / 10-13: Different purposes should be explained before a choice is made.

Pomoc do ćwiczenia: papierowa makieta ekranu lub formularza (w karcie dziecka).

Temat programu: Decyzje i zgody

5. Zapytaj o przechowywane dane

Można przygotować z opiekunem pytanie o to, jakie dane są używane i dlaczego.

Angielski 8-9: What data do you have? / 10-13: Please explain which data about this user is stored and why.

Temat programu: Pytanie o własne dane

Prywatność i dane

O6-K7

6. Poprawka i usunięcie to pytania

O procedurę poprawienia lub usunięcia pytamy z opiekunem, bez obietnicy jednego wyniku w każdej usłudze.

Angielski 8-9: Please correct this. / 10-13: Ask about correction or deletion and check the available procedure.

Temat programu: Poprawienie i ograniczenie danych

7. Niejasność jest powodem do pytania

Można wstrzymać decyzję, gdy nie wiadomo, jak dane będą używane.

Angielski 8-9: Can you explain? / 10-13: I will wait until I understand how the data will be used.

Temat programu: Niejasne warunki i pomoc

Prywatność i dane

O6-K7

8. Przewodnik pytań użytkownika

Przewodnik oddziela informacje jasne, brakujące i wymagające wsparcia.

Angielski 8-9: Know before you click. / 10-13: Identify what is clear, what is missing and what needs support.

Temat programu: Przewodnik świadomego użytkownika

Mapa wyprawy: Audyt prywatności i rodzinny plan danych

O6-K8

Na początek

Audyt dotyczy wyłącznie wymyślnego domu i kart. Nie czytamy prywatnych wiadomości domowników.

Co będzie nową umiejętnością?

Dziecko tworzy rodzinny plan danych z poszanowaniem granic, uprawnień i odpowiedzialności dorosłych.

Finał wyprawy

Raport audytu fikcyjnej rodziny i plan zmian z osobą odpowiedzialną oraz terminem przeglądu.

Do każdej lekcji są karty dziecka i wskazówki dla rodzica: gotowy przykład, własna próba i nowa sytuacja. Można czytać wspólnie i odpowiadać ustnie.

Osiem przystanków: Audyt prywatności i rodzinny plan danych

O6-K8

1. Mapa miejsc danych

Przegląd praktyk nie wymaga czytania cudzych prywatnych treści.

Angielski 8-9: Where is it stored? / 10-13: A privacy audit reviews data practices without reading private messages.

Temat programu: Mapa domowych danych

2. Zapytaj każdego o potrzeby

Rodzinny plan powinien uwzględniać różne potrzeby i granice także dziecka.

Angielski 8-9: Ask everyone. / 10-13: A family plan should respect different needs and boundaries.

Temat programu: Potrzeby różnych domowników

Prywatność i dane

O6-K8

3. Wspólny tablet, osobne przestrzenie

Wspólne urządzenie nie oznacza zgody na wspólny dostęp do wszystkich plików.

Angielski 8-9: Separate profiles. / 10-13: Shared hardware does not mean every file should be shared.

Temat programu: Urządzenie wspólne i osobne profile

4. Rodzina też pyta

Bliska relacja nie zastępuje rozmowy o publikowaniu wizerunku.

Angielski 8-9: Ask before sharing. / 10-13: Family members should be asked before their image is shared.

Temat programu: Galerie i rodzinne publikacje

5. Kto może zmienić ustawienie?

Zmiany danych i urządzeń wykonuje osoba uprawniona do ich obsługi.

Angielski 8-9: Ask before changing. / 10-13: Assign changes to the person authorised to manage the data.

Temat programu: Aplikacje i dokumenty w domu

Prywatność i dane

O6-K8

6. Od czego zacząć?

Priorytet zależy od możliwej szkody, pilności i wykonalności.

Angielski 8-9: Start with this. / 10-13: Prioritise changes by impact, urgency and practical effort.

Temat programu: Priorytety zmian

7. Nowe urządzenie, nowy przegląd

Zmiana sytuacji jest powodem do ponownego sprawdzenia planu.

Angielski 8-9: Time to review. / 10-13: A new device or service creates a reason to review the plan.

Temat programu: Przegląd po zmianie sytuacji

8. Plan z osobą i terminem

Każda zmiana potrzebuje celu, odpowiedzialnej osoby i punktu sprawdzenia.

Angielski 8-9: Our data plan. / 10-13: Each change needs an owner, a review point and a clear purpose.

Temat programu: Raport i rodzinny plan danych

Mapa wyprawy: Śledzenie, profilowanie i reklama

O6-K9

Na początek

Używamy fikcyjnych zapisów kliknięć i reklam; nie analizujemy prawdziwej historii przeglądania dziecka.

Co będzie nową umiejętnością?

Dziecko odróżnia obserwację od profilu, porównuje typy reklam i wyjaśnia granice ustawień ograniczających śledzenie.

Finał wyprawy

Mapa fikcyjnego przepływu danych reklamowych i zestaw decyzji ograniczających profilowanie.

Do każdej lekcji są karty dziecka i wskazówki dla rodzica: gotowy przykład, własna próba i nowa sytuacja. Można czytać wspólnie i odpowiadać ustnie.

Osiem przystanków: Śledzenie, profilowanie i reklama

O6-K9

1. Nie tylko to, co wpiszesz

Usługa może zapisywać działania, a nie tylko dane podane w formularzu.

Angielski 8-9: Click, view, search. / 10-13: A service may record actions as well as details we type.

Temat programu: Aktywność staje się zapisem

2. Pamięć ma różne cele

Zapis w przeglądarce może służyć ustawieniom lub innym celom; trzeba je rozróżnić.

Angielski 8-9: Remember my language. / 10-13: Stored browser information can serve different purposes.

Temat programu: Pamięć ustawień i śledzenie

Prywatność i dane

O6-K9

3. Profil to przypuszczenie

Wniosek o zainteresowaniach może być niepełny lub błędny.

Angielski 8-9: Maybe, not always. / 10-13: An inferred profile can be wrong or incomplete.

Temat programu: Z danych powstaje przypuszczenie

4. Reklama strony czy profilu?

Reklama może wynikać z tematu strony albo z przypisanego profilu użytkownika.

Angielski 8-9: Ad for this page. / 10-13: Contextual advertising uses the page topic rather than a personal profile.

Temat programu: Reklama kontekstowa i profilowa

5. Kolejni odbiorcy zapisu

Jedna usługa może przekazywać dane różnym podmiotom opisanym w planie.

Angielski 8-9: Who gets the data? / 10-13: One service may involve several parties receiving activity data.

Temat programu: Dane trafiają do kolejnych odbiorców

Prywatność i dane

O6-K9

6. Ogranicz dodatkowe śledzenie

Ustawienia ograniczają wskazane użycia, lecz niekoniecznie każdy zapis działania.

Angielski 8-9: No extra tracking. / 10-13: Limiting consent reduces some data uses but not every activity record.

Pomoc do ćwiczenia: papierowa makieta ekranu lub formularza (w karcie dziecka).

Temat programu: Ustawienia i dodatkowe zgody

7. Sprawdź przypuszczenie

Profil trzeba oceniać według dowodów i możliwych innych wyjaśnień.

Angielski 8-9: This guess is wrong. / 10-13: What evidence supports this inference about the user?

Temat programu: Błędny profil i jego skutki

Prywatność i dane

O6-K9

8. Mapa mniejszego profilowania

Plan powinien pokazać ograniczone użycie i zapisy, które nadal pozostają.

Angielski 8-9: Follow the data. / 10-13: Explain how your choices reduce unnecessary profiling and what remains.

Temat programu: Mapa danych reklamowych

Mapa wyprawy: Cykl życia danych: przechowywanie i usuwanie

O6-K10

Na początek

Pracujemy na fikcyjnym zbiorze zapisów wydarzenia. Dziecko nie usuwa prawdziwych danych ani cudzych kopii.

Co będzie nową umiejętnością?

Dziecko planuje pełny obieg danych, wersje, kopie, dostęp i zakończenie celu z uwzględnieniem ograniczeń usuwania.

Finał wyprawy

Plan cyklu życia fikcyjnego zbioru z mapą kopii, terminem przeglądu i procedurą zakończenia.

Do każdej lekcji są karty dziecka i wskazówki dla rodzica: gotowy przykład, własna próba i nowa sytuacja. Można czytać wspólnie i odpowiadać ustnie.

Powiązana wyprawa: O1-K1. Wspólną zasadę można przypomnieć zamiast uczyć jej od początku.

Osiem przystanków: Cykl życia danych: przechowywanie i usuwanie

O6-K10

1. Dane mają kolejne etapy

Cel i zakończenie obiegu warto zaplanować przed zebraniem pierwszej informacji.

Angielski 8-9: Collect, use, keep, delete. / 10-13: Plan the data lifecycle before collecting the first record.

Temat programu: Od zebrania do zakończenia

2. Kopie w kilku miejscach

Zmiana oryginału nie zmienia automatycznie wszystkich kopii.

Angielski 8-9: Find every copy. / 10-13: Changing the original does not automatically change all existing copies.

Temat programu: Gdzie są kopie

Prywatność i dane

O6-K10

3. Która wersja jest aktualna?

Jasna nazwa wersji i rola odbiorcy ograniczają pomyłki.

Angielski 8-9: Use the current version. / 10-13: Clear version labels reduce confusion about which record is current.

Temat programu: Porządek wersji i dostępu

4. Zapasowa też jest kopia

Kopia zapasowa pomaga odzyskać dane, ale tworzy kolejne miejsce do zarządzania.

Angielski 8-9: Backup copy. / 10-13: A backup protects availability but also creates another place to manage.

Temat programu: Przechowywanie i kopia zapasowa

Prywatność i dane

O6-K10

5. Po co nadal to trzymać?

Zakończenie celu jest sygnałem przeglądu, co nadal potrzebne i dlaczego.

Angielski 8-9: Is it still needed? / 10-13: When the original purpose ends, review what still needs to be kept.

Temat programu: Kiedy cel się kończy

6. Zniknięcie z widoku to nie wszystko

Usunięcie widocznego pliku może pozostawić kosz, kopie lub miejsca odzyskiwania.

Angielski 8-9: Check the trash. / 10-13: Removing a visible file may leave copies or recovery locations.

Temat programu: Usuwanie ma różne etapy

Prywatność i dane

O6-K10

7. Zakończ otwarte drzwi

Cofnięcie dostępu ogranicza dalsze udostępnianie, lecz nie kasuje kopii pobranych wcześniej.

Angielski 8-9: Stop sharing. / 10-13: Revoke access and ask existing recipients to review their copies.

Temat programu: Kończenie udostępniania

8. Plan od początku do końca

Pełny plan obejmuje cel, kopie, dostęp i przegląd po zakończeniu.

Angielski 8-9: Plan every step. / 10-13: A complete lifecycle plan includes copies, access and an end-of-purpose review.

Temat programu: Plan pełnego cyklu danych

Wskazówki i źródła dla dorosłych

O6

Zasady wspólnej pracy

Pracujemy na fikcyjnych wiadomościach i wynikach. Rodzic chroni prywatność, respektuje odmowę i bierze odpowiedzialność za realne sprawy bezpieczeństwa. Prawdziwe ustawienia sprawdza w aktualnej dokumentacji.

Podstawa wskazówek

NASK: Bezpieczne dziecko online

www.nask.pl

UNESCO: Guidance for generative AI in education and research

www.unesco.org

EEF: Metacognition and Self-Regulated Learning

educationendowmentfoundation.org.uk

Źródła zweryfikowano 18.10.2026. Wspierają sposób uczenia i ochronę dziecka. Redakcja programu: 18.10.2026.

